

Vlaams
Parlement

ingediend op **668** (2015-2016) – Nr. 2
19 april 2016 (2015-2016)

Verslag

namens de Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur,
Inburgering en Stedenbeleid
uitgebracht door Els Robeyns en Marius Meremans

over het ontwerp van decreet

tot wijziging van diverse bepalingen
van het decreet van 6 juli 2001
houdende de intergemeentelijke samenwerking
en het Provinciedecreet van 9 december 2005

Samenstelling van de Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering en Stedenbeleid:

Voorzitter: Mercedes Van Volcem.

Vaste leden:

Sofie Joosen, Bert Maertens, Marius Meremans, Willy Segers, Nadia Sminate, Peter Wouters;
Bart Dochy, Michel Doomst, Ward Kennes, Koen Van den Heuvel;
Marnic De Meulemeester, Mercedes Van Volcem;
Kurt De Loor, Els Robeyns;
Ingrid Pira.

Plaatsvervangers:

Björn Anseeuw, Andries Gryffroy, Jan Hofkens, Lies Jans, Kris Van Dijck, Karim Van Overmeire;
Caroline Bastiaens, Jan Durnez, Martine Fournier, Joris Poschet;
Lydia Peeters, Bart Somers;
Yasmine Kherbache, Bruno Tobback;
Bart Caron.

Toegevoegde leden:

Chris Janssens;
Christian Van Eyken.

Documenten in het dossier:

668 (2015-2016) – Nr. 1: Ontwerp van decreet

INHOUD

1. Toelichting door Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding	4
2. Algemene bespreking	5
2.1. Tussenkoms van Kurt De Loor	5
2.2. Tussenkoms van Michel Dooms	6
2.3. Tussenkoms van Marnic De Meulemeester	7
2.4. Tussenkoms van Ingrid Pira	8
2.5. Tussenkoms van Marius Meremans	8
2.6. Tussenkoms van Ward Kennes	8
2.7. Tussenkoms van Andries Gryffroy	9
3. Antwoorden van minister Liesbeth Homans	10
4. Replieken van de commissieleden	11
5. Artikelsgewijze stemming.....	12
6. Einstemming	13
Gebruikte afkortingen.....	14

De Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering en Stedenbeleid besprak op 12 april 2016 het ontwerp van decreet tot wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 6 juli 2001 houdende de intergemeentelijke samenwerking en het Provinciedecreet van 9 december 2005.

1. Toelichting door Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding

Minister *Liesbeth Homans* stelt dat de Vlaamse Regering met dit ontwerp van decreet zes belangrijke wijzigingen beoogt.

Een eerste belangrijke wijziging is dat de deelname van private partners in een nieuwe vorm van intergemeentelijk samenwerkingsverband wordt mogelijk gemaakt. Deze vorm noemt men de 'opdrachthoudende vereniging met private deelname'.

De mogelijkheid van private deelname is ingrijpend maar blijft uitzonderlijk en begrensd. Uitzonderlijk omdat het uitgangspunt een 'zuivere' intergemeentelijke samenwerking (IGS) blijft met alleen publieke deelnemers die enkel het algemeen belang dienen (een verlengd lokaal bestuur dus). De private deelname wordt begrensd ter vrijwaring van het algemeen belang en de zeggingsmacht van de publieke sector en de gemeenten.

Daarom is private deelname maar mogelijk:

- voor zover het gaat om een intergemeentelijke samenwerking die als enige doelstelling heeft om opdrachten te realiseren in de sectoren afval of energie-distributie;
- voor zover de private deelnemers samen maximum 25% van de stemmen in de algemene vergadering hebben;
- voor zover de inbreng van de private deelnemers geen controle of blokkerende macht oplevert en geen beslissende invloed meebrengt, en die inbreng, gezamenlijk, niet meer bedraagt dan 49% van het totale maatschappelijk kapitaal.

Bovendien kan deze nieuwe vorm van intergemeentelijke samenwerking, die een 'gemengde' IGS is, niet deelnemen in de andere vormen van IGS die zuivere vormen zijn.

Een tweede belangrijke wijziging is dat dit ontwerp van decreet de mogelijke deelname van de politie- en de hulpverleningszones in een IGS regelt.

Ten derde regelt het ontwerp van decreet de uittrede van de provincies uit de IGS (verbod van deelname). De uittreding is voorzien tegen uiterlijk 31 december 2018. Tegen die datum moeten de statuten aangepast zijn. De partijen dienen een overeenkomst te zoeken over de overname van de provinciale aandelen en de waarde van de aandelen. Als men niet tot een overeenkomst komt, zal de rechtbank zich hierin moeten mengen.

Een vierde belangrijke wijziging regelt de versoepeling van de doelstellingen van de 'zuivere' intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, onder andere als middel tegen verdergaande verrommeling.

Ten vijfde regelt het ontwerp van decreet de overname van installaties bij ontbinding van een IGS aan onderhandelde waarde in plaats van aan boekwaarde.

Tot slot regelt het ontwerp van decreet de wijzigingen als gevolg van het samenwerkingsakkoord van 13 februari 2014, dat de drie gewesten sloten over de gewestgrensoverschrijdende intercommunales. De voornaamste wijziging is dat in het decreet houdende de intergemeentelijke samenwerking wordt geëxpliciteerd dat het ook van toepassing is op de gewestgrensoverschrijdende IGS waarop volgens het samenwerkingsakkoord het Vlaams recht van toepassing is.

Verder zijn er nog een aantal wijzigingen aan het Provinciedecreet als louter gevolg van de uittreding van de provincies uit de IGS.

Het ontwerp van decreet zal tien dagen na publicatie in het Belgisch Staatsblad in werking treden.

2. Algemene bespreking

2.1. Tussenkomen van Kurt De Loor

Kurt De Loor zegt dat sp.a dit ontwerp van decreet met gemengde gevoelens onthaalt. Bepaalde wijzigingen zijn niet gebaseerd op bestuurlijke inzichten, maar opnieuw op de 'waarom-daarom'-logica die ook al in vele andere dossiers en beslissingen werd gehanteerd. Als motivatie wordt hier opnieuw aangehaald dat het in het regeerakkoord staat.

De uitgangspunten om het IGS-decreet te evalueren en te wijzigen en om vervolgens te komen tot een nieuw decreet Lokaal Bestuur zijn nochtans lovenswaardig. Ook sp.a wil de bestuurlijke verrommeling tegengaan. Vandaar dat men de versoepeling van de beperking van de doelstellingen van intergemeentelijke samenwerkingsverbanden steunt. Dit ontwerp van decreet kan ertoe bijdragen dat het grote aantal structuren en de bestuurlijke verrommeling wordt beperkt. In de voorgestelde wijzigingen zit inderdaad een mogelijkheid om het intermediair landschap te vereenvoudigen.

Men moet van dit ontwerp van decreet echter geen wonderen verwachten, want voor een echte omslag zal meer nodig zijn dan deze decreetswijziging. Dit stellen ook de werknemers- en de werkgeversorganisaties binnen de SERV.

Wat de mogelijke deelname van private partners betreft, verwijst de spreker naar de bedenkingen van de werknemersorganisaties in de schoot van de SERV. Hij benadrukt vandaar het grote belang van de randvoorwaarden die worden gesteld indien private partners aan intergemeentelijke samenwerkingsverbanden deelnemen. Het maatschappelijk belang moet steeds voorop staan.

De verplichte uittreding van de provincies uit de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden wordt in de memorie van toelichting gemotiveerd op basis van de algemene visie inzake de bestuurlijke organisatie. Daarin wordt de nadruk gelegd op enerzijds sterkere en meer slagkrachtige lokale besturen met meer bevoegdheden en anderzijds op een meer kaderstellende Vlaamse overheid. Binnen deze visie wordt het provinciaal bestuursniveau verder afgeslankt. De uittreding van de provincies uit het maatschappelijk kapitaal, en meer algemeen uit de gehele werking van de intergemeentelijke samenwerking, vormt hier een onderdeel van.

De spreker vindt die motivering mooie woorden voor wat in werkelijkheid een zoveelste rondje 'provincie pesten' is. Hij is dan ook verbaasd dat alle meerderheidspartijen dit steunen. De logica is ver te zoeken want in de beleidsnota en beleidsbrief staat letterlijk: "We gaan ervan uit dat de afgeslankte provincies de aan hen toegewezen bevoegdheden zo goed mogelijk moeten kunnen uitoefe-

nen.”. Als dit gemeend is, dan moet de minister eindelijk eens de daad bij het woord voegen, bijvoorbeeld door de provincies niet uit de IGS-verbanden te gooien, maar hen integendeel de kans geven om op basis van hun grondgebonden bevoegdheden nauw samen te werken met de lokale besturen.

In deze commissie vroeg onder meer Bart Dochy zich al hardop af welk bestuurlijk inzicht aan de basis kan liggen van een beslissing om de provincies verplicht te laten uittreden uit de IGS-verbanden die zich toeleggen op streekontwikkeling. Hij kreeg toen als antwoord dat er geen bestuurlijke inzichten nodig zijn om die beslissing te motiveren, want dat een en ander zo vastgelegd is in het regeerakkoord.

Werd al eens berekend wat de mogelijke kostprijs zal zijn voor de lokale besturen? De tekst vermeldt dat de uittreding gebeurt tegen een door partijen overeengekomen waarde. Deze bepaling kan echter breed worden ingevuld. Het verschil tussen de nominale en de intrinsieke waarde van deze aandelen kan wel eens vele tientallen miljoenen bedragen. Het laat zich raden dat de provincies geen ruimte zullen hebben om hun aandelen voor een prikje van de hand te doen. Tezelfdertijd zitten de lokale besturen ook niet bepaald in een periode van financiële hoogconjunctuur. Zij zullen dus geen vragende partij zijn om diep in de buidel te tasten voor een bijkomend aandelenpakket.

De minister heeft aangegeven dat de partijen een bedrag moeten overeenkomen met betrekking tot de over te nemen aandelen, zo niet moet de rechtbank dit beslechten. De spreker vindt dit geen goede evolutie en vreest voor extra rompslomp en kosten.

Bovendien zal deze beslissing er niet toe leiden dat de gemeenten of de betrokken intergemeentelijke samenwerkingsverbanden door de overname van de aandelen opeens slagkrachtiger zullen worden. Wel integendeel valt te vrezen dat er nog wat financiële kunstgrepen aan te pas zullen komen met kapitaalsverlagingen en dergelijke, waardoor er aan het einde van de rit net zwakkere intergemeentelijke samenwerkingsverbanden zullen zijn.

Zijn de lokale overheden wel echt vragende partij voor een exit van de provincies? Afgaand op de reacties die hij heeft kunnen opvangen, meent de spreker alvast van niet. Ook de werknemersorganisaties vragen aandacht voor de problematiek van de financiële draagkracht om de provinciale aandelen over te nemen.

Wat de versoepeling van de beperking van de doelstellingen betreft, is het belangrijk dat intergemeentelijke samenwerkingen voldoende transparant blijven, zodat het democratisch deficit, dat er bijna per definitie is, niet groter wordt. De spreker illustreert dit met een voorbeeld. Stel dat een gemeente participeert in drie samenwerkingsverbanden: een voor interlokaal jeugdbeleid, een voor interlokaal erfgoedbeleid en een voor interlokaal sportbeleid. In de respectievelijke raden van bestuur zetelen dan de schepen voor Jeugd, de schepen voor Cultuur en de sportschepen. Als de drie samenwerkingsverbanden zouden samengevoegd worden naar een IGS met meervoudige doelstellingen, dan zetelt er straks maar een van de drie schepenen in de raad van bestuur. Dan is het van belang dat de vakschepenen voldoende betrokken blijven bij de werking van de IGS. Dat komt zowel de kwaliteit van het beleid, de knowhow als het democratisch gehalte ten goede. En dat is voor sp.a van cruciaal belang.

2.2. Tussenkomsst van Michel Doomst

Michel Doomst stelt dat het IGS-decreet van 2001, dat de intercommunale wetgeving van 1986 aanpaste, meer ‘zuiverheid’ beoogde. Dat was een nobele

doelstelling, maar met de nu voorgestelde aanpassingen bewijst men dat maagdelijkheid ook met efficiëntie moet worden verzoend. CD&V wees bij de besprekingen in 2001 al op de gevaren van het buitenspel zetten van de private partners. De fractie steunt dan ook het voornemen om private partners toe te laten in sectoren die kapitaalsintensief zijn en zware investeringen vergen. Het feit dat men voortaan een meervoudige doelstelling kan nastreven, is eveneens een verbetering.

In het regeerakkoord is er voor gekozen om de meerlagigheid zoveel mogelijk te beperken. In het verlengde hiervan ligt het weren van de provincies uit de intergemeentelijke samenwerking. Nadeel is wel dat daardoor de keuzevrijheid van de gemeenten wordt beperkt. De spreker hoopt dat dit bij verdere stappen nog aan een evaluatie kan worden onderworpen.

Op het terrein bestaat grote discussie over de waarde van de provinciale aandelen. Dit leidt tot enorm veel onduidelijkheid. Wat moet er gebeuren als men niet overeenkomt over de waarde van de aandelen? Wat is de waarde van het totale pakket van aandelen van de provincies in de intergemeentelijke samenwerking?

Voor CD&V lijken de huidige aanpassingen geen eindpunt te zijn. Men vindt het bijvoorbeeld vreemd dat een lokale mandataris die ook lid is van een wetgevende vergadering, geen bestuurder kan zijn van een IGS-verband. Op die manier kunnen bepaalde mandatarissen hun expertise niet inbrengen en wordt de keuzevrijheid van de gemeenten beknot. In die zin hoopt CD&V op een decreet Interbestuurlijke Samenwerking. Voor veel noden zal één bestuur wel eens onvoldoende kunnen blijken.

2.3. Tussenkost van Marnic De Meulemeester

Marnic De Meulemeester zegt dat het Vlaamse regeerakkoord melding maakt van het evalueren en desgevallend aanpassen van het IGS-decreet. Bovendien zou dit decreet worden geïntegreerd in het toekomstige decreet Lokaal Bestuur, samen met het Gemeente- en het OCMW-decreet. Dit is uiteraard een omvangrijke operatie die tijd vergt.

Enkele elementen zorgen er echter voor dat op korte termijn reeds een aantal wijzigingen aan het IGS-decreet kunnen en moeten gebeuren. Het gaat daarbij om het samenwerkingsakkoord van 13 februari 2014 tussen het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest met betrekking tot de gewestgrensoverschrijdende intercommunales. Verder zegt het Vlaamse regeerakkoord expliciet dat de gemeenten de mogelijkheid moeten krijgen met private partners in een intergemeentelijk verband samen te werken in de sectoren afval en energiedistributie. Bovendien voorziet het regeerakkoord in de uittreding van de provincies uit de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden en in een versoepeling van de beperking op de meervoudige doelstellingen.

De mogelijke deelname van private partners lijkt de spreker cruciaal te zijn. Ook vermeldt hij de mogelijke toetreding van politie- en hulpverleningszones. Dat kan belangrijk zijn bij samenwerkingsverbanden rond veiligheid of mobiliteit. Het ontwerp van decreet geeft verder uitvoering aan enkele belangrijke doelstellingen van de Vlaamse Regering, zoals de afslanking van de provincies en het tegengaan van de wildgroei aan intercommunales waarop onvoldoende democratische controle kan worden uitgeoefend. Het ontwerp van decreet kan ook bijdragen tot de regiovorming doordat gemeenten binnen een bepaald geografisch gebied ervoor kiezen op verschillende inhoudelijke vlakken samen te werken binnen een intergemeentelijk samenwerkingsverband. Dergelijke regiovorming kan de bestuurskracht van de gemeenten versterken en ruimte

geven om op termijn meer bevoegdheden van het Vlaamse niveau over te dragen aan de lokale besturen en hun samenwerkingsverbanden.

Om al die redenen zal Open Vld het ontwerp van decreet goedkeuren.

2.4. Tussenkost van Ingrid Pira

Ingrid Pira zegt dat de Groenfractie begrijpt dat de minister wil veranderen, maar men kan weinig begrip opbrengen voor de manier waarop. Ook deelt de spreker de finaliteit van de minister niet. Die finaliteit bestaat erin te komen tot twee bestuursniveaus, namelijk het gemeentelijke en het Vlaamse niveau. Groen daarentegen gelooft sterk in een intermediair bestuursniveau tussen die twee niveaus, met name stads- en streekgewesten.

Regiovorming duikt her en der op in de beleidsbrieven van de Vlaamse Regering. Zo is er sprake van zorgregio's, vervoersregio's en regiovorming in het kader van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen. In plaats van de hybride afslanking van de provincies die nog voor meer verrommeling zal zorgen, zou de regering beter resoluut inzetten op die regiovorming. Dat niveau is trouwens organisch aan het groeien. De regio's zouden ook afgestemd moeten worden met de politie- en brandweerzones. Als men de regiovorming duidelijk en rationeel zou aanpakken, zou men kunnen evolueren naar een transparante bestuurlijke structuur in Vlaanderen.

Momenteel ziet de spreker dat niet gebeuren. N-VA en CD&V verkeren immers in een hybride situatie. Dat leidt tot grote onduidelijkheden, ook voor de provinciale personeelsleden. De minister kiest voor twee beleidsniveaus. Groen daarentegen opteert voor drie niveaus, met stads- en streekgewesten tussen de gemeenten en het Vlaamse niveau.

2.5. Tussenkost van Marius Meremans

Marius Meremans stelt dat met dit ontwerp van decreet de bestuurlijke verrommeling wordt tegengegaan. De beperking op de meervoudige doelstellingen wordt immers opgeheven. Bedoeling is om tot minder samenwerkingsverbanden te komen en tot meer samenvallende samenwerkingsverbanden. Zowel de werkgevers- als werknemersorganisaties zijn daar vragende partij voor.

Het ontwerp van decreet reikt dus opnieuw een instrument aan voor de gemeenten om samen te werken met de gemeenten waar zij geografisch, sociologisch en historisch mee vergroeid zijn. Op die manier kan men tot minder samenwerkingsverbanden komen. Het is wel niet de bedoeling om tot IGS-verbanden te komen die zich met nagenoeg alles bezighouden, want te grote verbanden ondergraven de gemeenteraden.

Als kleine gemeenten op veel verschillende vlakken intens moeten gaan samenwerken, kan men zich wel de vraag stellen of die dan niet beter samen één gemeente zouden vormen. Dat leidt uiteraard ook tot minder samenwerkingsverbanden.

2.6. Tussenkost van Ward Kennes

Ward Kennes is verheugd dat in de toekomst ook politie- en hulpverleningszones zullen kunnen aansluiten bij de intercommunales. Hulpverleningszones zijn nieuwe structuren die op veel vlakken (personeel, financieel beheer, aankoopbeleid) nog hun weg moeten zoeken. Zij hebben niet de middelen om extra personeel aan te werven. Als zij kunnen terugvallen op de expertise van

een intercommunale, bijvoorbeeld voor een procedure rond overheidsopdrachten of een financiële analyse, dan betekent dat een grote steun.

Ward Kennes sluit zich aan bij de tussenkomst van Michel Doomst waar die betreurde dat een lokale mandataris die ook lid is van een wetgevende vergadering, geen bestuurder kan zijn van een IGS-verband. Dit is geen efficiënte manier van werken en leidt tot gebrekkige doorstroming en bundeling van informatie op lokaal, bovenlokaal, regionaal en nationaal niveau. Het was fout dat men in het verleden de mandatarissen in kwestie uit de samenwerkingsverbanden heeft geweerd. Het is een gemiste kans dat dit niet wordt rechtgezet.

2.7. Tussenkomst van Andries Gryffroy

Andries Gryffroy meent dat de provincies destijds niet zijn ingetreden in de intercommunales omwille van een rechtstreekse inhoudelijke betrokkenheid, maar wel om financiële redenen. Het aandeel van de provincies in het kapitaal van de intercommunales bedraagt ongeveer 100 miljoen euro, waarvan 50% Infrax, 20% Eandis en ongeveer 10% die verdeeld zit over de RESOC's. De vraag is of de provincie de rol van bank moet spelen in een intercommunale of dat de financiering op een andere manier moet gebeuren. Door de uittreding van de provincies zal er alvast geen inhoudelijke verarming van de intercommunales plaatsvinden.

Het is een goede zaak dat private partners kunnen toetreden tot de intergemeentelijke samenwerking. Men zal immers kapitaal nodig hebben in de sectoren afval en energiedistributie. Het gaat in de komende tien jaar over ongeveer drie à vier miljard euro. Ofwel haalt men die middelen bij de gemeenten die dan zullen moeten lenen, ofwel laat men onder strikte voorwaarden private partners toe. Dat laatste is een betere optie en het is goed dat dit nu mogelijk wordt gemaakt.

Het ABVV, het ACV en het ACLVB merken in het SERV-advies op dat intercommunales "vandaag weinig transparante structuren zijn, die omwille van hun aard monopoliewinsten realiseren.". Het gaat hier over de zogenaamde billijke vergoeding. De spreker is bereid om die onmiddellijk af te schaffen. Dan hoeft men ook geen vennootschapsbelasting te betalen. Men moet er echter ook rekening mee houden dat er dan 375 miljoen euro minder dividend naar de gemeenten zal vloeien. De gemeenten zullen dan hun belastingen moeten verhogen om dat te compenseren.

Dezelfde werknemersorganisaties merken op dat het "voor intercommunales perfect mogelijk is om knowhow binnen te halen door middel van publieke aanbestedingen. Deze methode geeft ook meer ruimte aan de vrije concurrentie dan te werken met één bevoorrechte private partner.". De spreker zegt dat de private inbreng voornamelijk betrekking heeft op de knowhow, de corporate governance enzovoort. Bij aanbestedingen weet men als gemeente nooit met wie men in zee zal gaan en er is ook een tijdsbeperking. Er zijn dus nadelen verbonden aan die werkwijze.

Het is algemeen bekend dat opdrachthoudende verenigingen zich soms verenigen in een btw-unie. Een voorbeeld daarvan zijn de afvalintercommunales in West-Vlaanderen. Men participeert met enkele percenten in elkaars vereniging, zodat men binnen die btw-unie geen btw moet betalen. De private spelers vinden dit concurrentievervalsend want als zij facturen moeten opstellen, moet wel btw worden verrekend.

In het ontwerp van decreet wordt een voorbehoud gemaakt, met name dat opdrachthoudende verenigingen met private deelname niet mogen participeren in

een opdrachthoudende vereniging zonder private deelname. Wat is hiervan de motivatie?

Evolueren naar grotere samenwerkingsverbanden betekent dat er meer gemeenten en aandeelhouders zullen zijn. Kan dan de huidige structuur, waarbij iedere gemeente in de raad van bestuur is vertegenwoordigd, behouden blijven? Haviland bijvoorbeeld heeft nu al een raad van bestuur met 35 mensen en Farys zelfs 50 vertegenwoordigers. Dat is weinig bestuurbaar. Vraag is of men daar in een toekomstig decreet geen oplossing voor moet zoeken.

3. Antwoorden van minister Liesbeth Homans

Minister *Liesbeth Homans* stelt in antwoord op Kurt De Loor dat de voorliggende wijzigingen aan het IGS-decreet teruggaan op een evaluatierapport dat opgesteld werd door de VVSG en het Agentschap Binnenlands Bestuur. Dit ontwerp van decreet komt dus geenszins uit de lucht gevallen en het 'waarom-daarom'-verhaal houdt geen steek.

Het debat over de afslanking van de provincies staat los van dit ontwerp van decreet. Dit is dan ook niet de juiste gelegenheid om een debat te voeren over de zin of de onzin van de afslanking van de provincies.

Intergemeentelijke samenwerkingsverbanden zijn het verlengde van het lokaal bestuur. Dat is ook uitdrukkelijk het standpunt van de VVSG. De vereniging stelt dat de lokale besturen de basis vormen en zelf verantwoordelijkheid moeten opnemen als sterk bestuur. De minister treedt dit bij en wil meer autonomie, vrijheid en beslissingsrecht geven aan de lokale besturen.

Kurt De Loor maakte een opmerking over de waarde van de aandelen. In 2001 vond een soortgelijke operatie plaats. Toen moesten de aandelen van de provincies beperkt worden tot maximaal 30%. De fractie van Kurt De Loor maakte op dat ogenblik deel uit van de meerderheid en toen werden er geen bedenkingen gemaakt over de verkoop van de provinciale aandelen. Enige consequentie zou alvast geen kwaad kunnen.

De minister stelt dat het aantal aandelen dat de provincies bezitten gemiddeld 14,4% bedraagt. Er zijn wel verschillen naargelang de provincie. Voor de concrete cijfergegevens van de provinciale participaties in de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden verwijst de minister naar haar antwoord op een schriftelijke vraag van Andries Gryffroy.

De minister begrijpt dat het cumulverbod tot een aantal frustraties kan leiden. Maar dit cumulverbod wordt ook aanbevolen in het geciteerde evaluatierapport. Er staat in dat de onverenigbaarheid tussen een parlementair mandaat en een mandaat van bestuurder van een IGS best wordt behouden, om beïnvloeding vanuit een ander bestuursniveau maximaal uit te sluiten. Deze overweging wordt ook gemaakt ten aanzien van het Gemeentedecreet en het OCMW-decreet. Een afstemming van onverenigbaarheden in de diverse decreten wordt als een vereiste gezien. De minister is bereid het debat over de onverenigbaarheden in de toekomst te voeren, maar zij meent wel dat het in kader van de intergemeentelijke samenwerking gerechtvaardigd is om de onverenigbaarheid te behouden.

Ingrid Pira hield een pleidooi voor stadsregio's en meer regionale samenwerking. De minister wijst erop dat dit ontwerp van decreet, door de versoepeling van de beperking op de meervoudige doelstellingen, net meer mogelijkheden creëert voor regionale samenwerking. Wat de provincies betreft, voert de minister loyaal het regeerakkoord uit. Het gaat niet om de afschaffing van de provincies maar om de afslanking ervan.

Andries Gryffroy vroeg waarom een opdrachthoudende vereniging met private inbreng niet mag deelnemen aan een opdrachthoudende vereniging zonder private inbreng, terwijl dit omgekeerd wel mag. Als reden vermeldt de minister in eerste instantie de Europese 'in house'-exceptie. Het gaat om de mogelijkheid dat gemeenten in een opdrachthoudende vereniging worden vrijgesteld om de wetgeving inzake overheidsopdrachten toe te passen. Als men een opdrachthoudende vereniging met private inbreng zou toelaten deel te nemen aan een opdrachthoudende vereniging zonder private inbreng, zou men die Europese exceptie niet toepassen, hetgeen niet wenselijk is.

De private deelname wordt als een uitzondering voorzien, specifiek voor de sectoren afval en energie. Als men private actoren zou laten participeren aan andere, gewone opdrachthoudende verenigingen, zou men in feite de uitzonderingssituatie verlaten en de private inbreng overal de facto mogelijk maken. Dit acht de minister niet wenselijk.

Er werd opgemerkt dat te omvangrijke raden van bestuur mogelijk kunnen leiden tot een afname van de betrokkenheid van de lokale besturen. Dit ziet de minister als een algemeen bestuurlijk vraagstuk dat eigenlijk losstaat van dit ontwerp van decreet. De schaalvergroting van IGS-verbanden is immers een evolutie die al veel langer bezig is. Men kan wel terecht opmerken dat de betrokkenheid en de impact van de lokale besturen groter is in een kleiner dan in een groot samenwerkingsverband. Die betrokkenheid is echter niet enkel afhankelijk van de schaalgrootte van het samenwerkingsverband. Ook de wijze waarop wordt teruggekoppeld naar de lokale besturen speelt een rol. Gemeenten moeten voldoende worden geïnformeerd en hebben best een strategie ten aanzien van het samenwerkingsverband. In ieder geval moet het in het kader van IGS de betrachting zijn om de gemeenten zoveel mogelijk te laten participeren en hen toe te laten zoveel mogelijk de eigen belangen en die van hun burgers na te streven.

4. Replieken van de commissieleden

Kurt De Loor stelt vast dat de minister in het kader van dit ontwerp van decreet het debat over de afslanking van de provincies niet wil voeren. Het ontwerp van decreet bevat nochtans belangrijke bepalingen die te maken hebben met de afslanking van de provincies. Het is de spreker ook opgevallen dat Michel Doomst een voorbehoud maakte bij de verplichte uittreding van de provincies. Hij vroeg om dit aan een evaluatie te onderwerpen. Is de minister bereid daarop in te gaan? Anderzijds is het zo dat een terugtreding van de provincies nog moeilijk terug te schroeven zal zijn als dit ontwerp van decreet ongewijzigd wordt goedgekeurd.

De provincies hebben vandaag een belangrijke financiële inbreng in de intercommunales. Hun terugtreding zal dan ook een financiële aderlating betekenen. Wie zal dit opvangen? Zijn de lokale besturen wel vragende partij voor de provinciale exit?

Wat de mogelijke deelname van private partners betreft, benadrukt de spreker dat de randvoorwaarden dienen te worden gerespecteerd. In ieder geval dient steeds het algemeen belang te primeren.

Tot slot stelt hij dat voor sp.a de democratische legitimiteit en transparantie van de intergemeentelijke samenwerking erg belangrijk is.

Andries Gryffroy zegt dat de provincies geld hebben gestoken in de intergemeentelijke samenwerking. Hebben zij daarvoor leningen moeten aangaan of beschikten ze over een spaarpot? Het is een feit dat, op enkele uitzonderingen

na, alle leningen zijn terugbetaald. De provincies participeren voor ongeveer 100 miljoen euro in het kapitaal van de intercommunales. Dat is echter niet noodzakelijk het bedrag dat uitbetaald moet worden aan de provincies. Dat bedrag zal door de boekhouding worden bepaald.

Wie zal uiteindelijk betalen? 70% van die 100 miljoen heeft betrekking op de distributienetbeheerders Eandis en Infrax. Eandis is op zoek naar privaat kapitaal. Op die manier is er voor 20% al een oplossing. Bij Infrax wordt er momenteel gediscussieerd over een oplossing, maar ook Infrax kan zich in principe tot privaat kapitaal wenden. Een andere 20% heeft hoofdzakelijk betrekking op de afvalintercommunales. Die zullen waarschijnlijk ook een beroep doen op de private markt om de aandelen over te nemen. De gemeenten zullen er met andere woorden niet armer van worden. Bovendien komt er knowhow bij en gaat er geld naar de provincies. Het enige probleem kan zich voor een bedrag van 10 miljoen euro situeren bij de RESOC's. Maar bijvoorbeeld het RESOC van West-Vlaanderen heeft een bedrag van 3,5 miljoen euro in kas. Men kan zich afvragen of er dan niet kan worden uitbetaald.

Michel Doomst herhaalt zijn vraag naar een decreet Interbestuurlijke Samenwerking.

Ward Kennes is geen voorstander van een scheiding van bestuursniveaus, wel van samenwerking tussen bestuursniveaus. Hij vindt het belangrijk dat de deelstaten de Senaat samenstellen, dat mensen op verschillende niveaus actief kunnen zijn. Zopas ging het streekoverleg in zijn regio van start. Daarbij waren drie députés aanwezig, evenals zes parlementsleden uit vier partijen, burgemeesters en schepenen, vertegenwoordigers van intercommunales enzovoort. De spreker gelooft sterk in samenwerking tussen al die beleidsniveaus. Als het erom gaat om streekdossiers vooruit te helpen en om synergieën te ontwikkelen, dan is een scheiding tussen niveaus misplaatst. Hopelijk kan dit debat op een ander moment nog eens worden gevoerd.

Ingrid Pira merkt op dat bij alle discussies over de interne staatshervorming steeds de hybride situatie tussen N-VA en CD&V opvalt. Geen van beide partijen is in feite tevreden. De minister heeft een halfslachtige beslissing genomen met betrekking tot de provincies. Die halfslachtigheid is ook terug te vinden in dit ontwerp van decreet met de verplichte uittreding van de provincies uit de intergemeentelijke samenwerking. Het is logisch dat niet iedereen hier tevreden mee is want de beginsituatie zit niet goed. De halfslachtige situatie is voor niemand goed en zeker niet voor de mensen op het terrein.

Groen pleit voor een sterk ander tussenniveau in de vorm van een streekniveau waarbinnen goed kan worden samengewerkt. Op het terrein is men organisch trouwens al in de richting van zo'n streeksamenwerking aan het evolueren. In afwachting van een dergelijke evolutie zou best de huidige structuur worden behouden. Met de voorliggende hervorming dreigt men immers belangrijk menselijk kapitaal te verliezen.

5. Artikelsgewijze stemming

Artikelen 1 en 2 worden aangenomen met 13 stemmen.

Artikelen 3 en 4 worden aangenomen met 12 stemmen bij 1 onthouding.

Artikelen 5 tot 10 worden aangenomen met 10 stemmen tegen 2 bij 1 onthouding.

Artikel 11 wordt aangenomen met 12 stemmen bij 1 onthouding.

Artikel 12 wordt aangenomen met 10 stemmen tegen 2 bij 1 onthouding.

Artikelen 13 en 14 worden aangenomen met 12 stemmen bij 1 onthouding.

Artikelen 15 tot 17 worden aangenomen met 10 stemmen tegen 2 bij 1 onthouding.

Artikel 18 wordt aangenomen met 12 stemmen bij 1 onthouding.

Artikel 19 wordt aangenomen met 10 stemmen tegen 2 bij 1 onthouding.

Artikel 20 wordt aangenomen met 10 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikelen 21 en 22 worden aangenomen met 10 stemmen tegen 2 bij 1 onthouding.

Artikel 23 wordt aangenomen met 10 stemmen bij 3 onthoudingen.

6. Einstemming

Het ontwerp van decreet tot wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 6 juli 2001 houdende de intergemeentelijke samenwerking en het Provinciedecreet van 9 december 2005, wordt aangenomen met 10 stemmen bij 3 onthoudingen.

Mercedes VAN VOLCEM,
voorzitter

Els ROBEYNS
Marius MEREMANS,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

ABVV	Algemeen Belgisch Vakverbond
ACLVB	Algemene Centrale der Liberale Vakbonden van België
ACV	Algemeen Christelijk Vakverbond
btw	belasting over de toegevoegde waarde
IGS	intergemeentelijke samenwerking
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
RESOC	regionaal sociaal-economisch overlegcomité
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
VVSG	Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten